

AMR circular 152

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Abril 1996

Institut d'Estudis Catalans

— Carme, 45-47 —

08001 Barcelona

EDITORIAL

El passat dia 22 de febrer la premsa diària es feia ressò d'haver-se detingut uns lladres que havien espoliat castells i masies arreu de Catalunya i en menor nombre en algunes comarques d'Aragó. La notícia no informava que figurés entre les peces robades i recuperades quelcom d'època medieval, però sí d'èpoques i estils més propers als nostres dies. Aquest esdeveniment evidencia, una vegada més, una realitat: el tràfic d'objectes d'art o artístics de tota mena de valors crematístics. Alguns d'aquests objectes són artesanals, decoratius o funcionals, sense gaire antiguitat. No són veritables obres d'art excessivament valorades en el comerç. En aquest cas —la informació és del dia 22 de febrer— hom té la impressió que eren uns lladres maldestres; però hi ha una altra cara de la moneda, els veritables lladres d'obres d'art, els quals són hàbils i el robatori el fan per encàrrec, amb venda assegurada. Furts que queden, la major part de les vegades, sense una solució policíaca, per tractar-se d'operacions molt tancades i per quedar, les obres, adormides en col·leccions sense projecció exterior. Dificulta la tasca de recuperació la manca d'inventaris a la major part de les col·leccions privades i també a molts conjunts dipositats a edificis institucionals. Hi ha la possibilitat d'un comerç amb un mínim risc d'identificació i en conseqüència de reclamació del producte robat.

Aquests robatoris, majoritàriament aporten beneficis i, a més, els seus autors tenen, moltes vegades, una certa consideració social. Els espoliadors del patrimoni han estat i són jutjats amb una certa benevolència. El seu lladronici no pot comparar-se amb altres, ja no diguem amb els que ataquen més directament l'estabilitat del cos social. Una prova d'aquesta vinculació o relació de benevolència la tenim en un fet recent. El mes d'agost propassat René Alphonse van der Berghe —"Erik el Belga"— fou notícia, i, a més, àmplia, a la premsa, en tornar a Roda d'Isabena, un dels llocs objecte d'una espoliació que va comportar la pèrdua de peces valuoses del patrimoni cultural no solament catalano-aragonès sinó universal. Aquesta visita no fou condemnada amb molta energia. Es més, "Erik el Belga" va fer declaracions en el sentit que coneixia l'actual destinació d'algunes de les peces robades i no recuperades.

No ens ha d'estranyar que el passat mes d'octubre es robés un capitell pre-romànic (segle X) de 50 quilos de pes del Museu Arqueològic de Banyoles. El capitell procedia del claustre del monestir de St. Esteve de Banyoles i havia estat rescatat en fer-se obres a les restes del cenobi en els anys 50. No allargarem aquesta llista de robatoris i la curta relació de les recuperacions, com és el cas de les cinc imatges barroques de l'església de Porqueres que havien estat robades ara fa uns dos anys.

El lector ens pot demanar una conclusió: com acabar amb els robatoris. La realitat és que el col·leccionista o el llibreter assassí és una llegenda, però hi ha lladres i compradors. Hi ha un alt risc de malmetre el patrimoni cultural. S'ha de conscienciar la societat que l'espoliació del patrimoni és tan greu com altres tipus d'espoliacions i de robatoris.